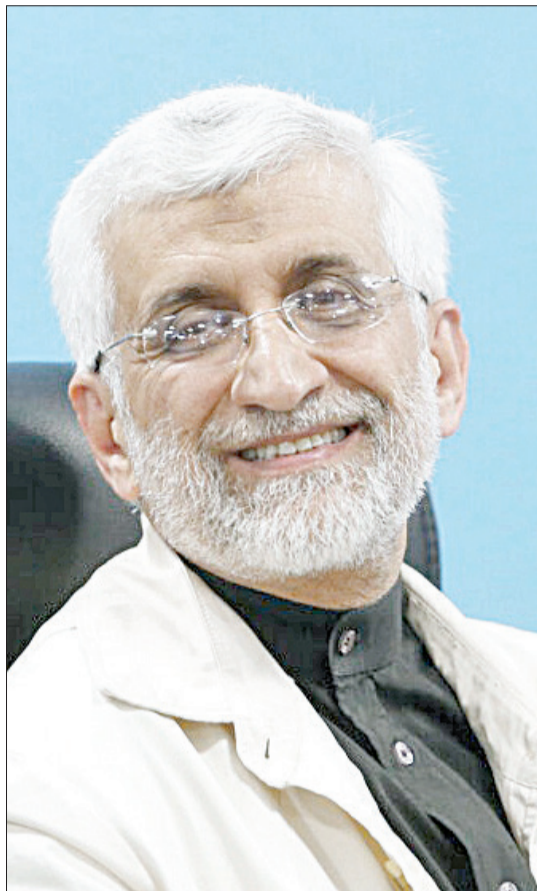
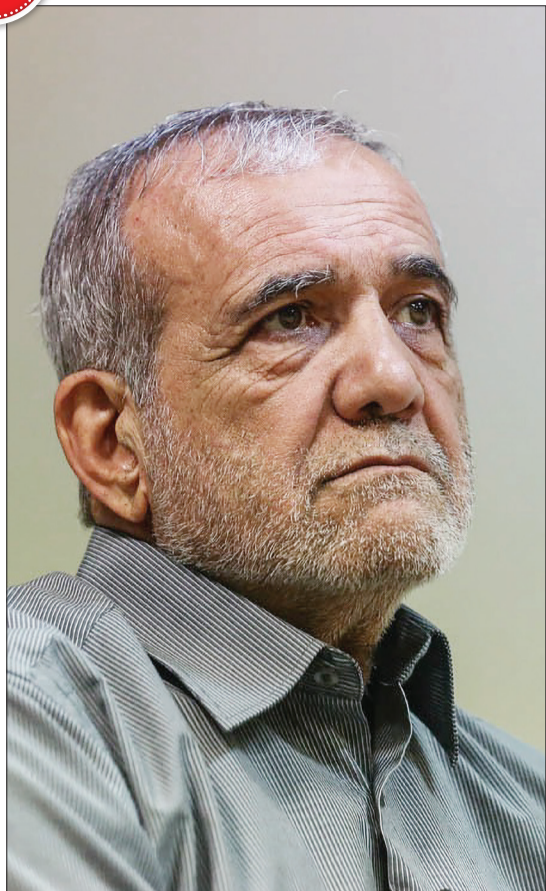

انتخابات
دیپلماسی

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

نبرد میان تندروهای ضد غرب در انتخابات ایران

ایران روز ۲۸ ژوئن در پی درگذشت ناگهانی رئیس‌جمهور این کشور، سید ابراهیم رئیسی، در سقوط بالگرد، انتخابات زودهنگام برگزار می‌کند. اما به اعتقاد تحلیل‌گران این انتخابات نه آزاد است و نه انتظار می‌رود تغییر جدی در کشور ایجاد کند. این انتخابات در چارچوب اقتصادی به شدت آسیب‌دیده، نارضایتی عمومی و سرکوب مخالفان برگزار می‌شود. هم‌زمان کشور با تورم شدید، تحریم‌های شدید غرب، تنش‌های فزاینده با ایالات متحده، تشدید غنی‌سازی هسته‌ای و جنگ حماس و اسرائیل مواجه است.

برای برخی ناظران این انتخابات می‌تواند فرصتی برای تهران باشد تا مسیر خود را اصلاح کند، روابط خود را با بخش بزرگی از جمعیت کشور بازسازی کند و تصویر خود را احیا کند. نادر ایتایم، سردبیر خاورمیانه آرگوس مدیا (رسانه بریتانیایی) می‌گوید: «این انتخابات درست بعد از اعتراض‌ها، سرکوب‌ها و نارضایتی فزاینده‌ای اتفاق می‌افتد که به نشانه اصلی دوران ریاست‌جمهوری رئیسی تبدیل شد. رهبری کشور در این موقعیت فرصت دارد تا دست‌کم نوعی انتخابات رقابتی را به نمایش بگذارد.» اما او معتقد است با اعلام نامزدهای نهایی توسط شورای نگهبان (بسیاری از این امیدها کمرنگ شد). ایتایم می‌گوید: «واقعیت این است که در همین شرایط هم تندروها هستند که باخت می‌دهند.» سید ابراهیم رئیسی تابستان ۲۰۲۱ در انتخاباتی به قدرت رسید که کمترین درصد مشارکت رای‌دهندگان از ابتدای انقلاب در سال ۱۹۷۹ در آن رخ داد. او یک راست‌گرای تندرو بود که از جانشینان بالقوه رهبر ایران شناخته می‌شد. بار دیگر پیش‌بینی می‌شود که مشارکت در این انتخابات کم باشد و بسیاری از رای‌دهندگان به این دلیل که تصور می‌کنند ساختار انتخابات را مهندسی می‌کند و نتیجه در بهبود زندگی آنها بی‌تاثیر است، در انتخابات شرکت نکنند. انتخابات ریاست‌جمهوری بلافاصله بعد از انتخابات پارلمانی سال گذشته برگزار می‌شود که با کمترین میزان مشارکت رای‌دهندگان در تاریخ جمهوری اسلامی و فقط با مشارکت ۴۱ درصدی برگزار شد. دولت ایران عمده‌ترین مشکلات اقتصادی را به تحریم‌های تحت‌رهبری آمریکا نسبت می‌دهد.

صنم وکیل، مدیر برنامه خاورمیانه و شمال آفریقا در اندیشکده چتم‌هاوس معتقد است در حالی که رهبری ایران و دیگر رهبران بلندپایه کشور از مردم می‌خواهند که در انتخابات مشارکت کنند، به نظر می‌رسد که نمایش مشروعیت از طریق مشارکت در انتخابات دیگر از اولویت‌های اصلی جمهوری اسلامی نیست. این تحلیل‌گر مسائل خاورمیانه می‌گوید: «جمهوری اسلامی فهمیده است که شکاف عمده‌ای میان انتظارات و مطالبات بین‌نظام و مردم وجود دارد و شکاف عمیقی در حوزه‌های آزادی اجتماعی، رویکرد اقتصادی و فرصت‌های سیاسی به وجود آمده است که نظام سیاسی به این نتیجه رسیده است که نمی‌تواند این شکاف را پر کند. به همین دلیل هم دیگر مانند گذشته چندان به خروجی سنتی مشروعیت از طریق انتخابات اولویت نمی‌دهد.» به گفته این کارشناس «حکومت تلاش می‌کند که یک انتخابات رقابتی را به نمایش بگذارد، اما به وضوح جمع نامزدها به شکلی تنظیم شده‌اند که به نفع مجموعه‌ای از محافظه‌کاران باشند و تقریباً به شکل تضمینی نتیجه قابل پیش‌بینی است.» نادر ایتایم هم با این نتیجه‌گیری موافق است. او می‌گوید: «اگر چند انتخابات پیشین را بررسی کنیم، می‌بینیم که دیگر رهبران کشور چندان در مورد میزان مشارکت حرف نمی‌زنند.» او معتقد است: «مشارکت بالاتر از ترجیح می‌دهند، اما اگر اتفاق نیفتد هم مشکلی ندارند. نهایتاً به نظر می‌رسد با وضعیت جاری راحت هستند و از نارضایتی‌ها و اعتراض‌ها، احساس تهدید فوری نسبت به جایگاه‌شان در قدرت نمی‌کنند.» ایرانیانی که قصد دارند رای بدهند، ۲۸ ژوئن پای صندوق رای می‌روند و اگر نتایج خیلی نزدیک باشد، نتیجه انتخابات در دور دوم انتخابات برگزار می‌شود. ایتایم می‌گوید برای بسیاری اینگونه به نظر می‌رسد که انتخابات ۲۰۲۱ به‌گونه‌ای چیده شده بود که سید ابراهیم رئیسی در آن برنده شود. ایتایم می‌گوید: «از نقطه نظر من با توجه به کسانی که در انتخابات کنونی تأیید شده‌اند، نتیجه انتخابات پیش‌رو هم مشابه انتخابات قبلی خواهد بود.»

کدام سیاست خارجی کدام نامزد؟

مروری بر مواضع و سیاست‌های آقایان پزشکیان، قالیباف و جلیلی

محمدباقر قالیباف

رئیس دو دوره مجلس شورای اسلامی که پیش از این سه مرتبه تجربه نامزدی انتخابات ریاست‌جمهوری در دوره‌های نهم (سال ۱۳۸۴) و یازدهم (سال ۱۳۹۲) و دوازدهم (سال ۱۳۹۶) را دارد که در سال ۱۳۸۴ با کسب بیش از ۴ میلیون رای چهارم شد، در انتخابات سال ۱۳۹۲ با کسب بیش از ۶ میلیون رای دوم شد و در جریان رقابت‌های انتخاباتی سال ۱۳۹۶ نیز در حمایت از ابراهیم رئیسی دیگر نامزد این انتخابات از رقابت کناره‌گیری کرد.

دارای مدرک دکتری در رشته جغرافیای سیاسی است و دوره خلبانی هواپیمای ایرباس را در فرانسه گذرانده است. او عضو هیئت علمی و دانشیار گروه جغرافیای سیاسی دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران است.

محمدباقر قالیباف برخلاف پزشکیان که از ابتدا موضع ثابتی در قبال توافق هسته‌ای داشت و از آن دفاع می‌کرد، در سال‌هایی مواضع ضد و نقیضی در خصوص برجام داشت؛ او در سال ۹۵ در یک سخنرانی گفت: «بنده با برجام موافق هستم، اما باید باور داشته باشیم که مذاکره با دشمن نیز به‌نوعی مبارزه است. باید باور داشته باشیم که دشمن همواره دشمن ماست، اما شیوه امروز آن مذاکره با کشور ماست. ما باید همواره به سمت امکانات، آسایش و رفاه اجتماعی حرکت کنیم.» وی همچنین در جای دیگری با تأکید بر اینکه هر انسان منصفی موفقیت دستگاه دیپلماسی را پایه افتخار کشور می‌داند، گفت: «بنده هم به سهم خود هر جا فرصتی شد و دستی بر قلم بردم، سعی کردم قدرشناسی کنم. البته باور دارم که مذاکره محل دادوستد است و با توجه به شرایط بین‌المللی امروز، مجموعه برجام در نگاهی کلی بدون شک موفقیت بزرگی است. مسیری در این راه آن هم به‌طور ویژه برای جمهوری اسلامی ایران باز شد که این امر افتخار بزرگی است و وظیفه خود می‌دانم بابت تلاش و زحمات این عزیزان تشکر کنم.»

قالیباف در جایگاه ریاست مجلس و در زمانی که برای کاندیداتوری در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ خیز برمی‌داشت اما به منظور جلوگیری از توافق دولت حسن روحانی به منظور احیای برجام با روی کار آمدن جو بایدن در ایالات متحده، نقش مهمی در تصویب قانون «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع ملت ایران» داشت که موجب سنگ‌اندازی در مسیر دولت شد. وی پس از تصویب کلیات این قانون گفت: «مجلس این پیغام را به دشمنان ایران اسلامی داد که بازی یک‌طرفه تمام شده است.»

این کاندیدای انتخابات، در مصاحبه‌ای در خصوص برنامه خود در حوزه سیاست خارجی نیز به توافق

چنین موضوعاتی بپذیرد. این کاندیدای انتخاباتی ریاست‌جمهوری در نخستین روز آغاز تبلیغات انتخاباتی از محمدجواد ظریف در دفتر خود میزبانی کرد و نشان داد که از نظرات این استاد شاخص روابط بین‌الملل در برنامه‌های خود بهره خواهد گرفت. وی در مصاحبه‌ای در خصوص ظریف می‌گوید: «تا آنجا که من می‌شناسم بهتر از ظریف کسی را نداریم. ظریف کسی بود که سیاست خوانده، مدرک گرفته و تجربه کرده بود؛ حال این افراد کجا این تجارب را کسب کردند. آن وقت کسی که می‌دانسته و توان داشته را با کسی که این مسیر را نرفته مقایسه می‌کنید؟!»

پزشکیان در جایگاه نماینده مجلس اما اظهارات جسته و گریخته‌ای در خصوص برجام و تعامل با جهان دارد؛ وی در مصاحبه‌ای در خصوص اصولگرایان می‌گوید: «آن‌ها وعده داده بودند که با حضورشان در مجلس و دولت، سفره مردم را رنگین خواهند کرد و می‌گفتند مگر مرغ و گوشت مردم به برجام ارتباطی دارد؟! آن مرغی که می‌گفتند به برجام ربطی ندارد ۲۰ هزار تومان بود، الان همان مرغ ۱۲۰ هزار تومان شده است! با همین عملکردها قدرت خرید مردم کاهش پیدا کرده است.» وی در جای دیگری نیز گفت: «چرا سفره مردم را رنگین نمی‌کنید؟! مگر در دور قبیل نمی‌گفتند برجام را باید پاره کرد و خیانت است؛ پس چرا امروز خیانت را ادامه می‌دهید، در حالی که سفره مردم بی‌رنگ‌تر شده است؟!». پزشکیان پس از تصمیم دولت سیزدهم برای بازگشت پای میز مذاکره برای احیای برجام گفت: «مگر ادعا نمی‌کردند این دولت مسائل را به برجام گره زده؟» خب این دولت جدید به برجام گره زند! گفت‌وگو نکند و پاره‌اش کند؛ برجام را جمع کنند، نگویند حالا برویم گفت‌وگو کنیم، شما که می‌گفتید گفت‌وگو لازم نیست، پاره‌اش کنید اما مسائل را هم حل کنید؛ حل کنید! کاندیدای چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری همچنین در جایی تأکید کرده است که «اگر قرار است با دنیا تعامل کنیم، برجام و برجام‌ها را لازم داریم. البته کسانی که برای چنین گفت‌وگو‌هایی می‌روند هم باید توان گفت‌وگو و چانه‌زنی در عرصه دیپلماسی را داشته باشند نه اینکه حتی نتوانند با زبان آنها هم صحبت کنند.»

پزشکیان همچنین در مصاحبه‌ای می‌گوید: «به جلیلی گفتم اگر برجام بد است، نقشه و راه جایگزین‌تان برای رفع تحریم‌ها چیست، اما جوابی نداشت.» وی در سال ۹۹ و در پاسخ به سوالی در خصوص کاندیداتوری سعید جلیلی در انتخابات گفت: «با جلیلی راه به جایی نمی‌بریم و مسائل کشور روزبه‌روز پیچیده‌تر و پیچیده‌تر می‌شود.»

فاطمه کلانتری
خبرنگار گروه دیپلماسی

رئیس دولت چهاردهم در حالی روز ۸ تیرماه و در انتخاباتی زودهنگام تعیین خواهد شد که موضوع برجام، پرونده هسته‌ای و FATF و به‌طور کلی رفع تحریم‌ها، از رقابت انتخاباتی سال ۱۴۰۰ به این دور از رقابت‌های انتخاباتی منتقل شده و همچنان موضوعات مهم سیاست خارجی ایران را تشکیل می‌دهند. دولت سیزدهم نیز که با شعاری جز موضوع مذاکرات، و رفع تحریم‌ها یا همان احیای برجام کار خود را آغاز کرد و ارکان آن اساساً طیف مخالف توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را تشکیل می‌دادند نیز در یکی از نخستین تصمیم‌های حوزه سیاست خارجی، مقرر کرد تا تیم مذاکره‌کننده ایرانی با مدیریت علی باقری، معاون سیاسی جدید وزارت امور خارجه راهی وین شود. از میان طیف وسیعی از کسانی که برای ریاست دولت چهاردهم راهی وزارت کشور شدند، شورای نگهبان صلاحیت ۶ نفر را تأیید کرد که از این میان، شانس ۳ نفر با توجه به پیشینه و پایگاه رای‌شان - برای ورود به پاستور بیشتر از سایرین است؛ مسعود پزشکیان، محمدباقر قالیباف و سعید جلیلی در این جمع سه نفره هستند.

مسعود پزشکیان

کاندیدای جریان اصلاحات امروز در میزگرد سیاسی شرکت خواهد کرد تا به سوالات سه استاد دانشگاه و کارشناس سیاست خارجی پاسخ دهد. مسعود پزشکیان سابقه ۵ دوره نمایندگی مجلس را در کارنامه دارد و در دولت دوم محمد خاتمی نیز وزیر بهداشت بود. جراح قلب است و در نتیجه مانند قالیباف و جلیلی، که یکی دارای مدرک جغرافیای سیاسی و دیگری علوم سیاسی است، ارتباط نزدیکی با مباحث سیاست خارجی نداشته و به همین جهت نیز اظهارات او در این رابطه با رقابش قابل مقایسه نیست. با این حال اما پزشکیان معتقد به واگذاری کارها به کارشناس است و بر این امر نیز تأکید مؤکد دارد.

مسعود پزشکیان در همین رابطه و پس از بررسی برجام در مجلس شورای اسلامی می‌گوید: «بنده فوق‌تخصص جراحی قلب هستم و ۱۷ سال در دانشگاه در این حوزه درس خوانده و صاحب تجربه شدم اما هیچ‌وقت به خود اجازه نمی‌دهم در حوزه‌های دیگر پزشکی ورود پیدا کنم؛ در حالی که عده‌ای در آن مقطع احساس می‌کردند با خواندن دو کتاب می‌توانند کارشناس برجام باشند. همین غیرتخصصی عمل کردن ما کشور را به این شرایط عجیب و غریب رسانده است؛ به‌طوری که هیچ‌کس نیز نمی‌خواهد اشتباه خود و ورود غیرکارشناسی‌اش را در